

29.11.2022

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Subiect: **Petiția nr. 1188/2019, adresată de Csaba Borboly, de cetățenie română, însoțită de 4 semnături, privind gestionarea urșilor bruni din România**

Petiția nr. 1214/2019, adresată de F.I, de cetățenie română, privind protejarea urșilor bruni din România

Petiția nr. 0685/2020, adresată de Gabriela Fletan, de cetățenie română, privind gestionarea populației de urși din valea Jiului, România

Petiția nr. 0534/2021, adresată de Mircea Serbanoiu, de cetățenie română, în numele Federației pentru protecția animalelor și a mediului, privind protecția urșilor și a habitatului lor natural în România

Petiția nr. 0410/2022, adresată de Carla Stan, de cetățenie română, privind legea română privind uciderea urșilor

1. Rezumatul petiției nr. 1188/2019

Petiționarii se plâng de gestionarea ursului brun în România, susținând că guvernul român nu protejează îndeajuns siguranța și proprietatea cetățenilor care trăiesc în habitatele respective. Aceștia susțin că numărul atacurilor urșilor bruni împotriva oamenilor și a animalelor domestice este în creștere și, deci, și numărul pagubelor aduse proprietăților private și producției agricole.

Rezumatul petiției nr. 1214/2019

Petiționarul condamnă acțiunile autorităților locale din patru județe cu populații extinse de urși bruni, care afectează direct habitatul urșilor și îi obligă să-și părăsească teritoriul, crescând astfel frecvența interacțiunilor cu oamenii. Potrivit petiționarului, autoritățile locale trec cu vederea despădurirea ilegală masivă și aprobă construcția de locuințe rezidențiale în zone

izolate, inclusiv în parcuri naționale în care construcția este interzisă prin lege. În plus, petiționarul susține că România este una dintre puținele țări europene care permit accesul vehiculelor pe drumurile forestiere, care nu are nicio lege și nu prevede nicio amendă pentru persoanele care afectează comportamentul animalelor sălbatice și care nu dispune de pasaje speciale care să permită trecerea în siguranță a faunei sălbatice peste sau pe sub străzi și autostrăzi.

Rezumatul petiției nr. 0685/2020

Petiționara reclamă faptul că vitele familiei sale au fost atacate de un urs și susține că regiunea Văii Jiului a devenit nesigură din cauza prezenței urșilor sălbatici. Ea este nemulțumită de legislația UE care protejează urșii și invită autoritățile locale să adopte măsuri menite să oprească continuarea atacurilor urșilor în regiune.

Rezumatul petiției nr. 0534/2021

Petiționarul solicită modificarea și completarea Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică. Modificările solicitate ar interzice, în cazul speciilor protejate de această legislație, vânătoria, comerțul cu trofee, comerțul cu carne și alte bunuri rezultate în urma vânătorii de către persoane juridice și fizice și ar face obligatorie identificarea tuturor animalelor din speciile protejate.

El susține că, din cauza interesului întreprinderilor implicate în defrișări ilegale, urșii bruni din România sunt împinși afară din habitatele lor și vânați, în unele cazuri în mod ilegal. Petiționarul remarcă, de asemenea, o cauză în instanță intentată de organizația condusă de acesta, în care derogarea de la interdicția de vânătoare de urși acordată de Ministerul Mediului a fost declarată ca fiind acordată în mod ilegal și ulterior anulată. El susține că obiectivul, inclusiv cel al Ministerului Mediului, este de a extermina urșii, sub pretextul pericolului pe care se presupune că îl constituie pentru populațiile care se confruntă cu aceștia. Petiționarul denunță, de asemenea, practicile ilegale barbare de vânătoare larg răspândite și contrabanda cu carne de urși și cu pui de urs vii. El încheie cu o invitație adresată tuturor celor responsabili de a verifica personal care este situația urșilor din România.

Rezumatul petiției nr. 0410/2022

Petiționa solicită ajutor pentru modificarea legii române care permite autorităților locale să decidă cu privire la uciderea urșilor. Petiționa afirmă că, de la adoptarea legii, 11 urși au fost uciși, dintre care unul avea pui care au fost apoi lăsați singuri.

2. Admisibilitate

Petiția nr. 1188/2019 a fost declarată admisibilă la 26 martie 2020.

Petiția nr. 1214/2019 a fost declarată admisibilă la 27 martie 2020.

Petiția nr. 0685/2020 a fost declarată admisibilă la 30 septembrie 2020.

Petiția nr. 0534/2021 a fost declarată admisibilă la 11 octombrie 2021.

Petiția nr. 0410/2020 a fost declarată admisibilă la 18 iulie 2022.

Comisia a fost invitată să prezinte informații [articolul 227 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei la petițiile 1188/2019 și 0685/2020, primit la 8 iunie 2020

Ursul brun face parte din speciile de carnivore mari strict protejate, enumerate în anexele II și IV la Directiva privind habitatele¹. Conform celui mai recent raport prezentat de România în temeiul Directivei privind habitatele pentru perioada 2013-2018², acesta se află într-un stadiu corespunzător de conservare, atât în regiunile biogeografice alpine, cât și în cele continentale. Planul național de acțiune privind urșii³, elaborat de România în 2018, indică prezența unei populații de 6 050-6 640 de urși în 2016. Cu toate acestea, estimările respective nu sunt pe deplin fiabile, având în vedere că se bazează pe datele raportate de unitățile de vânatoare, care sunt apoi prelucrate pentru a elimina contabilizările duble sau triple. Astfel, ele pot supraestima populația reală. Monitorizarea utilizând eșantioane genetice, care ar furniza date mai bune, constituie una dintre măsurile planului de acțiune, dar încă nu a fost aplicată.

Articolul 12 din Directiva privind habitatele interzice capturarea sau uciderea deliberată a exemplarelor din speciile enumerate în anexa IV litera (a). Cu toate acestea, statele membre pot deroga de la dispozițiile acestui articol, atâta timp cât sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 16. Printre motivele pentru care este posibilă o astfel de derogare se numără interesul pentru sănătatea publică și siguranța publică, precum și prevenirea daunelor grave aduse culturilor și animalelor sau altor tipuri de bunuri.

Este de competența autorităților române să decidă cu privire la emiterea acestor derogări. Cu toate acestea, articolul 16 alineatul (2) din Directiva habitate impune statelor membre să prezinte Comisiei, o dată la doi ani, un raport cu privire la derogările aplicate. Cel mai recent raport prezentat de România arată că, în 2016, au fost capturați sau uciși 552 de urși în temeiul derogării.

Baza politicii UE privind carnivorele mari are la bază conceptul de coexistență între carnivorele mari și oamenii care împart aceleași peisaje multifuncționale, Comisia a sprijinit în mod activ statele membre și părțile interesate în crearea și punerea în aplicare a unor soluții potrivite pentru a găsi un echilibru între conservarea acestor specii și interesele și nevoile oamenilor. Un bun exemplu în acest sens este platforma UE privind coexistența dintre oameni și carnivorele⁴ mari, care, cu sprijinul Comisiei, reunește diferite grupuri de interese la nivelul UE pentru a promova modalități de reducere la minimum a conflictelor dintre interesele umane și prezența carnivorelor mari și, dacă este posibil, de identificare a unor soluții.

Inspirate de această inițiativă, au fost stabilite, de asemenea, platforme regionale cu părțile interesate de la nivel local în vederea discutării problemelor și a identificării unor eventuale soluții la conflicte. În județul Harghita, a fost înființată una dintre primele trei platforme regionale legate de coexistența cu ursul brun⁵. De la înființarea acesteia în 2018, membrii

¹ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, JO L 206, 22.7.1992, pp. 7-50.

² <https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/article-17-national-summary-dashboards/conservation-status-and-trends>

³ [http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2018-04-](http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2018-04-17_Anexa%20Plan%20de%20ac%C8%9Biune%20urs%20martie%202018_MINISTERUL%20MEDIULUI.pdf)

[17_Anexa%20Plan%20de%20ac%C8%9Biune%20urs%20martie%202018_MINISTERUL%20MEDIULUI.pdf](http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2018-04-17_Anexa%20Plan%20de%20ac%C8%9Biune%20urs%20martie%202018_MINISTERUL%20MEDIULUI.pdf)

⁴ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/coexistence_platform.htm

⁵ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/regional_platforms_Romania.htm

platformei au reușit să ajungă la un acord cu privire la o serie de acțiuni comune. Printre acestea se numără măsuri legate de cercetarea privind populațiile de urși, comunicarea și gestionarea daunelor. Cel mai recent atelier comun al Platformei regionale din județul Harghita și al platformei UE din noiembrie 2019 a aprobat o declarație⁶ prin care se solicită Ministerului de mediu și Ministerului agriculturii din România:

- să operaționalizeze procesul de luare a deciziilor privind intervenția în cazul urșilor care provoacă daune;
- să permită un grad mai mare de autonomie la nivel local în scopul adoptării unor decizii rapide și eficiente;
- să permită participarea principalelor părți interesate la procesul decizional și la punerea în aplicare a planului național de acțiune privind urșii; și
- să sprijine implicarea activă a paznicilor de vânătoare în gestionarea speciilor de carnivore mari și a conflictelor și să reexamineze rolul vânătorii ca instrument de gestionare în România.

Comisia a elaborat, de asemenea, un document privind definirea, prevenirea și reacția la un comportament⁷ problematic al urșilor, care reprezintă cauza multor conflicte menționate de petiționari. Acest document subliniază faptul că, deși eliminarea letală poate fi o soluție eficientă pentru a se ocupa de anumite exemplare pe termen scurt, aceasta trebuie să fie combinată cu alte măsuri de prevenire a apariției altor urși problematici.

Politica agricolă comună a Uniunii, prin intermediul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), poate sprijini, dacă statele membre aleg să facă acest lucru în programele lor de dezvoltare rurală (PDR), măsuri de protecție eficiente care să contribuie la eliminarea sau la reducerea riscului de daune provocate de carnivorele mari. Astfel de măsuri de protecție pot include instalarea de garduri electrice, instruirea păstorilor cu privire la cele mai bune practici într-un mediu populat de animale sălbatice, achiziționarea de câini de pază, construirea de adăposturi pentru păstorii care rămân în apropierea turmelor, precum și studii pentru a analiza metodele de creștere extensivă a animalelor în prezența carnivorelor. Sprijinul poate fi îndreptat, de asemenea, spre întreținerea gardurilor de protecție și/sau îngrijirea câinilor de pază, dacă acestea sunt efectuate în mod regulat și implică costuri recurente, precum și spre compensarea costurilor activității păstorilor.

Până în prezent, România nu a inclus niciuna dintre aceste măsuri de prevenire a daunelor provocate de carnivorele mari în programul său național de dezvoltare rurală, însă autoritatea de management responsabilă de punerea în aplicare a PDR are posibilitatea de a-l modifica în vederea introducerii unor astfel de măsuri, dacă sunt considerate adecvate și relevante. Un alt exemplu recent al eforturilor Comisiei de a îmbunătăți coexistența este revizuirea Orientărilor UE privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada

6

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/191119Harghita_workshopstatement.pdf

7

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/pa_bear_problem%20bear%20pilot%20action%202015.pdf

2014-2020⁸, adoptate la 9 noiembrie 2018. Această revizuire a permis majorarea ajutorului maxim pentru investițiile în măsuri de prevenire până la 100 % în cazul în care investiția vizează prevenirea daunelor cauzate de animale protejate, cum ar fi ursul brun. De asemenea, pot fi acordate compensații până la 100 % atât pentru daunele directe, cât și cele indirecte provocate de animalele protejate.

Concluzie

Comisia consideră că sunt disponibile măsuri adecvate în conformitate cu legislația și politica UE pentru a face față problemelor ridicate de către petiționari. Cu toate acestea, este de competența autorităților statului membru să decidă cu privire la acțiunile specifice cele mai potrivite contextului național. În plus, astfel cum s-a descris mai sus, Comisia sprijină deja statele membre, în diverse moduri, pentru a aborda conflictele și daunele provocate de carnivorele mari.

4. Răspunsul Comisiei la petiția nr. 1214/2019, primit la 8 iunie 2020

Întrucât această petiție este o reacție la petiția nr. 1188/2019, Comisia face trimitere la răspunsul său la această petiție.

Ea adaugă, de asemenea, următoarele observații specifice acestei petiții.

În ultimii ani, Comisia a primit informații cu privire la defrișările din România, inclusiv în siturile Natura 2000 desemnate pentru a proteja tipurile de habitate și speciile enumerate în anexele I și II la Directiva privind habitatele⁹. În februarie 2020, Comisia a inițiat o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva României pentru încălcarea Directivei privind habitatele și a Directivei privind evaluarea strategică de mediu¹⁰, precum și a Regulamentului privind lemnul¹¹.

Comisia nu intenționează să propună eliminarea ursului brun ca specie strict protejată din anexa IV la Directiva privind habitatele.

Concluzie

Comisia face trimitere la concluzia prezentată în răspunsul său la petiția nr. 1188/2019.

5. Răspunsul Comisiei (REV I) la petițiile nr. 1188/2019, 1214/2019, 0685/2020, 0534/2021 și 0410/2022, primit la 29/11/2022

Petițiile

Petițiile referitoare la conservarea și gestionarea ursului brun în România au fost discutate în

⁸ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014XC0701\(01\)-20181109&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014XC0701(01)-20181109&from=RO)

⁹ Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, *O L 206, 22.7.1992, pp. 7-50*.

¹⁰ Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului, *JO L 197, 21.7.2001*.

¹¹ Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn (Text cu relevanță pentru SEE), *JO L 295, 12/11/2010*.

cadrul Comisiei pentru petiții a Parlamentului European la 24 februarie 2021. Președintele comisiei a decis să le mențină deschise și a solicitat Comisiei să monitorizeze modul în care România pune în aplicare strategia sa privind urșii bruni și să furnizeze informații cu privire la creșterea finanțării pentru măsurile de protecție atât a oamenilor, cât și a urșilor.

Observațiile Comisiei

În decembrie 2021, serviciile Comisiei au purtat o discuție cu autoritățile române cu privire la aspecte legate de conservarea naturii, inclusiv coexistența cu carnivorele mari. Autoritățile române au explicat că au fost puse în aplicare o serie de acțiuni din planul de acțiune privind ursul brun din 2018, inclusiv dialoguri cu autoritățile locale în zonele cu populații de urși, dezvoltarea coridoarelor verzi și consolidarea comunicării privind coexistența între urși și oameni.

De asemenea, aceștia au prezentat Ordonanța de urgență nr. 81/2021 privind metodele de intervenție imediată pentru prevenirea și combaterea atacurilor urșilor bruni în interiorul așezărilor, care a fost adoptată în iulie 2021. Ordonanța se aplică intervențiilor în situații critice. Aceste intervenții se desfășoară conform unei proceduri stabilite și implică primarul local sau adjunctul acestuia, jandarmeria, personalul tehnic al unității de gestionare a vânatului și un medic veterinar. Decizia, luată de primar și în funcție de riscul prezentat de animal, poate varia de la producerea de zgomot pentru a îndepărta ursul până la relocalizare sau ucidere. Toate intervențiile sunt înregistrate într-un registru public. În decembrie 2021, fuseseră întreprinse 108 de acțiuni, iar în șase dintre acestea fuseseră autorizate ucideri.

În iulie 2022, în urma unui vot în Parlamentul României, ordonanța de urgență a devenit Legea nr. 197/2022, iar domeniul său de aplicare a fost extins la atacurile urșilor bruni din afara așezărilor.

Astfel cum s-a menționat în observațiile anterioare ale Comisiei, România nu a inclus nicio măsură de prevenire a daunelor cauzate de carnivorele mari în programul său de dezvoltare rurală pentru perioada 2014-2020 (prelungit până în 2022). În februarie 2022, România și-a prezentat proiectul de plan strategic PAC pentru perioada 2023-2027, nici acesta neincluzând finanțarea a astfel de măsuri.

Concluzie

Comisia urmărește îndeaproape situația ursului brun din România, inclusiv intervențiile efectuate în temeiul Legii nr. 197/2022.